

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 26 DIN, PODPORNIA VSAJ 30 DIN. — POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO I.

LJUBLJANA, PETEK, 13. AVGUSTA 1937.

ŠTEV. 48.

**Ponatiskujemo po ljubljanskem »Škofijskem listu«
z dne 2. avg. 1937.**

Sodbe o dogodkih v Španiji

V presoji državljanske vojske v Španiji in z njo združenih dogodkov se v svetu — in tudi pri nas — kažeta dva tabora, ki po svojem svetovnem nazoru razširjata nasprotujoče si sodbe. Da bi svet poučili o resničnem stanju, so španski škofje izdali z datumom 1. julija 1937 skupen pastirski list, na katerem je podpisanih poleg 2 kardinalov 6 nadškofov, 35 škofov in 5 kapitularnih vikarjev.

Kardinal nadškof v Toledu je poslal originalni tekst pastirskega lista vsem škofom na svetu s sledečim spremnim pismom:

»Častiti brat!

Odkar je vzplamtel v naši Španiji požar državljanske vojne, je preteklo že celo leto; in ne svita se še v teh raznoterih stiskah velikega boja žarek zaželenega miru. Med tem pa ne divja samo vojska na bojnih poljih in se ne razdvajajo samo Španci v razne stranke, ampak strašne reči, ki se pri nas gode, so zavzele že skoro ves svet in ločijo duhove drugih narodov, bodisi zaradi podobnosti svetovnega nazora ali zaradi nesoglašanja s to ali ono vojskujočo se stranko ali zaradi različnih nauk in nazdranj, ki ločijo ljudi zlasti v političnem, družabnem in gospodarskem pogledu. To ločitev silno pospešuje, ker vojne dogodke in mnenja vojskujočih se strank tako hitro razširja po vsem svetu tisk in elektrika.

In tako se je zgodilo, da so se premnoža poročila o vojnih dogodkih samih ali o tem, kar se na vojno nanaša, oddaljila od resnice — kakor je tem ali onim po volji ali v korist — ali se je izkvaril njih pravi pomen; vse to pa se neredko izprevrže v kvar zgodovinske resnice same, da, celo v kvar pravičnosti, države in Cerkve.

Zato smo, častiti brat, španski škofje, v skrbi za svoje cerkve, ki so po večini že od začetka vojne trpele strašno opustošenje, in v svesti si dolžnosti, ki

izvirajo iz ljubezni do domovine, mislili, da je najboljša, da izdamo to skupno dokazno pismo (dokument), v katerem razodevamo svoje misli o sedanjih dogodkih v Španiji, in ga pošljemo vsem bratom v škofovskem dostojanstvu.

To sem hotel v imenu vseh storiti s tem pismom, ki ga pošiljam vsem škofom. Tiskata se francoska in angleška prevoda, ki bosta čimprej prišla za tem pismom, da ga vsak prevzvišeni g. škof more porabiti.

Ko to Tvoji Prevzvišenosti sporočam, mi je drago, da z mirovnim poljubom izrazim čustva svoje ljubezni in Tvoji Prevzvišenosti izjavim pokorno vdanost.

V Toledu, dne 20. julija 1937.«

† Izidor kard. Gomá y Tomás,
nadškof toledski.

Pastirski list španskih škofov bom na primeren način objavil v pravilni pouk vsem vernikom.

Pripomnim pa še to:

Edvarda Kocbeka članek »Premišljevanje o Španiji«, ki je objavljen v »Domu in svetu« 1937 str. 90—105, je po vsebini in po obliki zmožen vzbuditi v čitateljih krivične sodbe o katoliški Cerkvi in mrznjo do nje. Stavek: »Vse herezije in odpadki so bili navadno očita dejanja, duhovno junaštvo prepričanih ljudi, ki se po svoji vesti odločajo za večjo in boljše resnico«, je, kakor je zapisan, popolnoma zmoten in nasprotuje stališču in nauku katoliške Cerkve.

V Ljubljani, dne 2. avgusta 1937.

† Gregorij, škof.

PAPINI O KNJIŽEVNI ZGODOVINI

Giovanni Papini, po vsem kulturnem svetu znani italijanski pisatelj, je pred nedavnim začel izdajati svojo »Zgodovino italijanske književnosti«. V uvodu poudarja, da mora biti književna zgodovina med drugim — vzgojna, to je moralna. Dobesedno pravi:

»Moralna — kajti če spoznavamo pisatelje, ki so bili veliki ljudje — torej pravi in nadpovprečni ljudje, to ne koristi samo za boljše spoznavanje človeške narave, marveč koristi zato, ker nas uči ljubezni do velične, ker nas uči poštenosti v življenju, vztrajnosti v težavah, junaškega vzdržanja v nesreči in bedi, in zlasti, ker nas navdaja z željo, da hočemo vedno same sebe premagovati in da se hočemo čim više dvigniti.«

Ali se to načelo v naši slovenski književni zgodovini upošteva? Ali ji ni vse dobro, karkoli je umetnik moralnega in nemoralnega v življenju storil, samo da je bil umetnik?

S PARISKE RAZSTAVE

V paviljonu Sovjetske Rusije na pariški svetovni razstavi je videti med številnimi modeli, fotografijami in drugimi predmeti veliko sliko, s katere se smehlja diktator Stalin, obdan od kakih petdesetih maršalov in generalov.

Človek na sliki kar nehote išče može, ki so bili pred kratkim ustreljeni, zlasti Tuhačevskega.

Ni ga več najti. — Po znanih dogodkih v Moskvi je na njegovi sliki kar čez noč zrasla brada: če imajo v Moskvi tirana, imajo v Parizu — slikarja.

Morda bo ob zaključku razstave imelo že vseh teh petdeset generalov in maršalov brade.

NAJNEVARNEJSI FILMI

Italijanski minister za narodno kulturo je pred kratkim izjavil v senatu: »Najnevarnejši filmi niso tisti, ki so odkrito nemoralni, najnevarnejši so tisti, ki ne ločijo med dobrim in slabim.«

RESNICA NA ANGLESKEM

Rev. Gabana je imel v Barceloni skozi leta v oskrbi angleško govoreče katoličane. Po zadnjih dogodkih je moral oditi in kot spreten časnikar in predavatelj je pojasnjeval na Angleškem situacijo v sedanjih borbah. Pozval je na javno debato Mc Govern, ki je laburist v angleškem parlamentu. Debata bi se imela vršiti v Glasgowu. Kaj se je pripetilo? Drugi laburist komunističnih načel je vprašal parlament, kaj namerava storiti, da za brani delo tega španskega duhovnika. In takoj je odgovoril Sir Simon, da »ta oseba ne sme pisati ali govoriti o Španiji na Britanskem«. Vlada je vlada, in iz dežele hvalisane svobode in svobodnega izražanja se je moral sestanek prenesti v »temačno« ozemlje Irske Proste države, kjer je Rev. Gabana mogel povedati — resnico tudi angleškim krogom, ako jim je bilo za resnico.

Resnica je kočljiva zadeva, španska resnica pa še prav posebno kolje oči.

Neresnična mučeništva

»Delavska pravica« je objavila v svoji 30. številki članek »Po usodni poti«, ki se med drugim bavi tudi z »Dominsvetovim« »Premišljevanjem o Španiji« in z odgovori na ta »Premišljevanja«.

Članek se pritožuje, da je bila kritika, kakršno so doživela »Premišljevanja«, krivična in nepriljubna.

Vendar ve danes vsak, kdor se je količkaj za to vprašanje zanimal, da je ves katoliški tisk pri nas, ki se je bavil z »Domom in svetom«, prinašal vseskozi strogo stvarno in dostojno kritiko, vse drugače dostojno, vse mirnejšo in stvarnejšo, kakor se bere večkrat v »Domu in svetu« (primerjaj »Navzkrižja in nasprotja«). Zato vse pritoževanje ne bi napravilo pravega vtisa in ne bi vzbudilo dovolj sočutja in ogorčenja, če ne bi dobili »Dom in svet« in njegovi sotrudniki mučeniškega venca. Potrebni mučeniški venec mu je preskrbela v svojem članku »Delavska pravica«, ko piše: »Pisca (»Premišljevanje« — op. ur.), odličnega katoliškega pesnika in pisatelja orišejo in ožigosajo pred najširšimi ljudskimi plastmi kot človeka, ki si komaj še sme lastiti krščansko ime. (Celo z očitkom komunizma mu niso prizanesli.) »Dom in svet«, najodličnejšo slovensko kulturno revijo ... skušajo v njenem petdesetem letu z vso silo zatreti.«

Tako nenadoma stojte pred slovensko katoliško javnostjo na eni strani dva mučenika: avtor »Premišljevanj«, ožigosan za komunistična in petdesetletna revija »Dom in svet«, na drugi strani pa radikalni katoliški tabor s krvavimi rokami, poln nekrščanskega sovraštva in obsojanja.

Toda kakšne metode so to?

Kar smo mi očitali »Domu in svetu« in g. prof. Kocbeku, je čista resnica, katere doslej še nihče niti poslušal ni popravljati. O krščanstvu g. Kocbeka pa sploh nihče ni govoril. To ni naša stvar. Pri takih rečeh sploh ne gre za osebo, ampak za predmet spora, in to je v našem primeru članek v »Domu in svetu«. Mi nismo nič ugotavljali, kaj je gospod Kocbek mislil, hotel, želel, ampak, kaj je naredil, ker o tem je možno presojanje. Ugotovili smo, da je članek zelo ustregel framonom in komunistom, ni-

smo pa nikoli ne rekli ne mislili, da ga je g. Kocbek zato napisal. Ugotovili smo, da je g. Kocbeka premotila komunistična propaganda. P. Ledit nikjer ni rekel, da so tisti katoliški pisatelji, ki nasedejo komunistični propagandi, komunisti; obžaloval je in mi obžalujemo z njim, da se morejo najti katoliški pisatelji, ki pišejo take članke, da jih komunisti lahko mirno ponatisnejo v name ne svoje propagande, ne da bi jim bilo treba količkaj jih spreminjati. Tako komunisti najprej katoliškemu pisatelju sugerirajo svoje mnenje, potem se pa na tega katoliškega pisatelja sklicujejo: češ pogledjte, tudi katoliški pisatelji pričajo za nas. Mi se torej ne spuščamo v presojanje osebe g. Kocbeka, a obsodili smo, obsojamo in obsojali bomo zgrešeno, razdirajočo in uničujočo dejanje.

Malikovanje kulture

Mnogi moderni poznajo samo še svetni smisel kulture. Njim je kultura ne le neka vrednota, temveč najvišja, absolutna, sama v sebi završena in od česar koli neodvisna vrednota.

Nam je že po osnovnem načelu »principium et fundamentum« jasno, da je takšno naziranje, ki postavlja kulturo na božje mesto, malikovanje in velika zabloda.

Mi vemo, da se naše življenje ne završi na svetu, zato ni za nas na zemlji ničesar, kar bi nam moglo biti zadnji, absolutni smoter. Mi vemo, da je to le Bog in naše blaženstvo v Bogu.

Mi se tudi živo zavedamo, kako je kulturni nazor modernih žalosten! Ako je ves smisel kulture zgolj tostranski, tedaj tudi s tostranstvom popolnoma premine. Saj »podoba tega sveta preide« (1 Kor 7, 31). Tedaj je zadnja beseda ob vsem kulturnem ustvarjanju: »vanitas vanitatum«, ničmurnost ničmurnosti in vse je ničmurnost! (Prid I, 2).

Ako vzamemo kulturi večnostni smisel, je ničeva, kakor je brez Boga ničev človek sam. Kakor človek in človeško življenje na zemlji, je tudi človeška kultura po svetnem smislu bedna in

Vsi želimo imeti slovensko katoliško kulturno revijo. Če bi pa imela spadati med tiste, o katerih je p. Ledit na kongresu Kristusa Kralja v Poznanju rekel, da jih obsipavajo komunistični listi s cvetjem, je ne rabimo. To nam je menda vsem jasno in v tem smo si gotovo vsi edini. Zakaj potem še podtikati posebne namene, da hočemo »Dom in svet« z vso silo zatreti?

Zakaj spletati mučeniške vence nad »Domom in svetom« in nad g. Kocbekom? Mučeništvo je ponarejeno in zato malo časten in nestvaren način polemike.

Mimo vseh takih mučenicov in napadov hoče katoliško radikalno gibanje delati naprej za kraljestvo Kristusa Kralja, to pa tako, kakor to razporeja tisti, ki Njega zastopa kot vidni poglavar vojskujoče se Cerkve. To je naš cilj, to naša volja in pri tem nam ne vpadajte v hrbet z raznimi »Navzkrižji in nasprotji«, »Premišljevanji« in »Usodnimi potmi«!

minljiva. Kakšen smisel pa bodo imela največja svetovna dela, ko ne bo več človeka na zemlji! Homerjeva Iliada bo kup papirja in čak na papirju, Mihelangelov Mojzes kamenena klada, Leonarda da Vinci »Zadnja večerja« lisasta stena. Vanitas vanitatum!

V svetlobi večnostnega smisla pa tudi svetni smisel kulture dobi nekaj večnostnega.

Človek je zares velik le v Bogu. Življenje v Bogu je človekovo pravo življenje. Resnična vrednota človeških del se meri po večnosti. *Q u i d h o c a d a e t e r n i t a t e m ?* To je merjenje človeka, ki ve, kaj je človek.

Pod večnostnim vidikom dobi tudi svetna kultura pravi smisel.

Svetna kultura ustvarja človeku boljše pogoje življenja, oblikuje človeka, dviga človeka nad žival, oplemenituje človeka, daje mu čistih užitkov, ustvarja mu na zemlji »sled sence zarje unstranske glorije« —. Koliko ga s tem končno približa Bogu, toliko je v njej vrednosti, ki ne mine. *T a n t u m - q u a n t u m !*

*

Tako pove dr. Aleš Ušeničnik v svoji »Knjigi katoliških načel«, ki bo izšla letošnjo jesen.

Jain - Žucia

Baskovska povest. Prevod iz španščine.

»Vojvoda! Velika vojska se pomika po grebenih Ordune. Gorje Baskom, če takoj ne zadoni bojni rog po naših hribih!«

»Pri Bogu!« zavpije ogorčeno Lekobide. »Tako naj zatrobi pet trobent na petih baskovskih hribih, da sovražnik, ki se drzne priti obo-rožen v našo svobodno deželo, ne dospe do drevesa Malastu. Dajte mi oklep in sulico, ki me spremljata v boju že sedemdeset let!«

Lekobide si nadene jekleni oklep, in njegovo telo se zašibi pod težo orožja.

Lekobide zagradi za sulico, toda njegova roka ne vzdrži, omahne. Tedaj se slavni vojvoda spomni svojih let, zatrepeti in poln žalosti in obupa pade na prag.

Medtem pa odmeva bojni klic po vseh baskovskih hribih, in mnogo bojevnikov je že pohitelo v padursko dolino in prosi slavnega vojvoda, da jih povede v boj.

Žarek upanja razsvetli častitljivo Lekobidovo obličje.

»Princ!« se obrne starček k Mornovemu sinu. »Vzemi moj oklep in mojo sulico, in prevzemi vodstvo vseh baskovskih legij!«

»Gospod«, pravi Lémor, »boril se bom proti sovražnikom dežele, ki me je tako gostoljubno sprejela, toda boril se bom kot navaden vojak. Išči boljšega vojvoda, da ti povede tvoje čete v boj.«

Vsi Baski, ki so prišli v padursko dolino, se pridružijo Lekobidovi prošnj. Toda skromni princ se hoče boriti le kot zadnji vojak.

»Vse življenje boš baskovski vojvoda, kajti jaz ne zmorem več tega bremena.« Tako govori Lekobide in vsi Baski mu pritrjujejo.

Toda Lémor se še zmeraj obotavlja.

»Ti si kraljevski sin, in spodobi se, da imaš podložnike!« Tako kličejo starešine dvajsetih hribov, zbrani v padurski dolini. »Svobodna Euzkadi ti ponuja vladarsko čast, če sprejmeš vodstvo njene vojske.«

Toda irski princ odkloni vladarsko čast.

Medtem pa prihajajo novi sli in poročajo, da je sovražna vojska že mimo drevesa Malastu in divjá kot morje navzdol, uničujoč vse, kar se ji postavi po robu.

»Princ!« zakliče Lekobide. »Če bi mojih žilah tekla kraljevska kri, bi ti rekel: vodi baskovske legije, izženi iz naše dežele tujca, in ko se vrneš z boja, boš v moji hiši moj sin.«

Lémor pogleda Luz, srce mu je polno ljubezni in tesnobe. In kakor da bi iz obličja dekleta bral zaželeni odgovor, si nadene oklep, zagradi za sulico in zakliče:

»Vojvoda! Daj Bog, da bi res bival v tvoji hiši in slišal iz tvojih ust besedo »sin!«

V.

Na peterih najvišjih hribih svobodne Euzkadi odmevajo trobente, bojni klic jih spremlja po vseh hribih in dole.

Vsi moški, ki morejo metati kopje ali sukati meč ali sulico ali sekiro, zapuščajo svoje domove in hite v padursko dolino. Na tisoče Baskov se je odzvalo klicu domovine, dolina jih ne more več sprejeti.

Domovina ne kliče zaman, kajti sovražnikov je brez števila. Že se bližajo padurski dolini, kot da bi hoteli izzivati baskovskega vojvoda, o katerem vedo, da ima tukaj svoje bivališče.

Vojska, ki je vdrla v baskovske hribe, ni vojska drznih Špancev, ki so tolikrat zasadili znamenje križa na mohamedanske šotore, tudi je ne vodita leonski kralj ali kastiljski grof. To je vojska zločinskih pustolovcev, ki delajo sramoto krščanskemu imenu v Španiji, vodi jo pa Ordonno Hudobni, prostaški uzurpator krone Sancha Debelega. Njega so spodili z leonskega prestola, in zdaj si hoče ohladiti svojo jezo s pre-livanjem plemenite baskovske krvi in postaviti v baskovskih hribih nov prestol, kamor bi se on sam vsedel. (Dalje prihodnjč.)

Stiska nemške mladine

Sveti oče govori v svoji encikliki »S pekočo skrbjo« o žalostni usodi katoliške mladine v Nemčiji.

»Tisoči glasov pridigajo Vašim ušesom evangelij, ki ga ni razodel nebeški Oče. Tisoči peres pišejo v prid »krščanskemu« nauku, ki ni Kristusov nauk.«

Nemška mladina trpi trenutno strahovite napade. Država hoče imeti mladega človeka edinole zase. Od 6. in 7. leta dalje je mladina pravzaprav last nacionalnih organizacij: Hitlerjeva mladina, delovna služba, dveletna vojaška služba, politične organizacije za odrasle itd. Včlanjenost v teh posameznih organizacijah je praktično obvezna. Neubogljevci so izključeni iz narodove celote. Kdor želi vstopiti na univerzo in kdor išče službe, mora imeti posebno legiti-macijo, ki jo dobi samo tisti, ki se je tem odredbam podvrgel.

Poganski Rosenbergovi nauki se šolskim otrokom že zgodaj vcepijo.

V časopisju in v radiju se vsak dan vršijo napadi na vero in Cerkev. In pred nedavnim so voditelji Reicha vprizorili znane ogabne pro-cese, ki so imeli za cilj, da osramo-te duhovščino.

Vse je satansko organizirano, da se mladini omajejo temelji vere.

Ali zadosti mislimo na težki po-ložaj svojih preganjanih bratov?

Kristusovo telo trpi povsod na svetu. Molimo, da bi ta doba trp-ljenja bila za Kristusovo Cerkev preddoba novega dviga in notra-njega očiščenja!

Molimo za preganjane, da bi prestali vse trpljenje in kljubovali preganjanju z neomajno zvestobo veri!

Molimo za preganjavce, da bi jim Bog razsvetlil um in jim po-kazal grdobo njihovih dejanj!

Molimo, da bi nam bilo tako gorje prihranjeno in da bi z novim življenjem, prenovljenim po nauku evangelija, odvrnili kazen božjo od tega grešnega sveta!

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljublja-na). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijska tiskar-na, Grobje-Domžale (Jože Godina).